

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEMPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

2. Czas powstania

przed 1651 r./ XX w.

3. Miejscowość

K O C Z U R K I

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

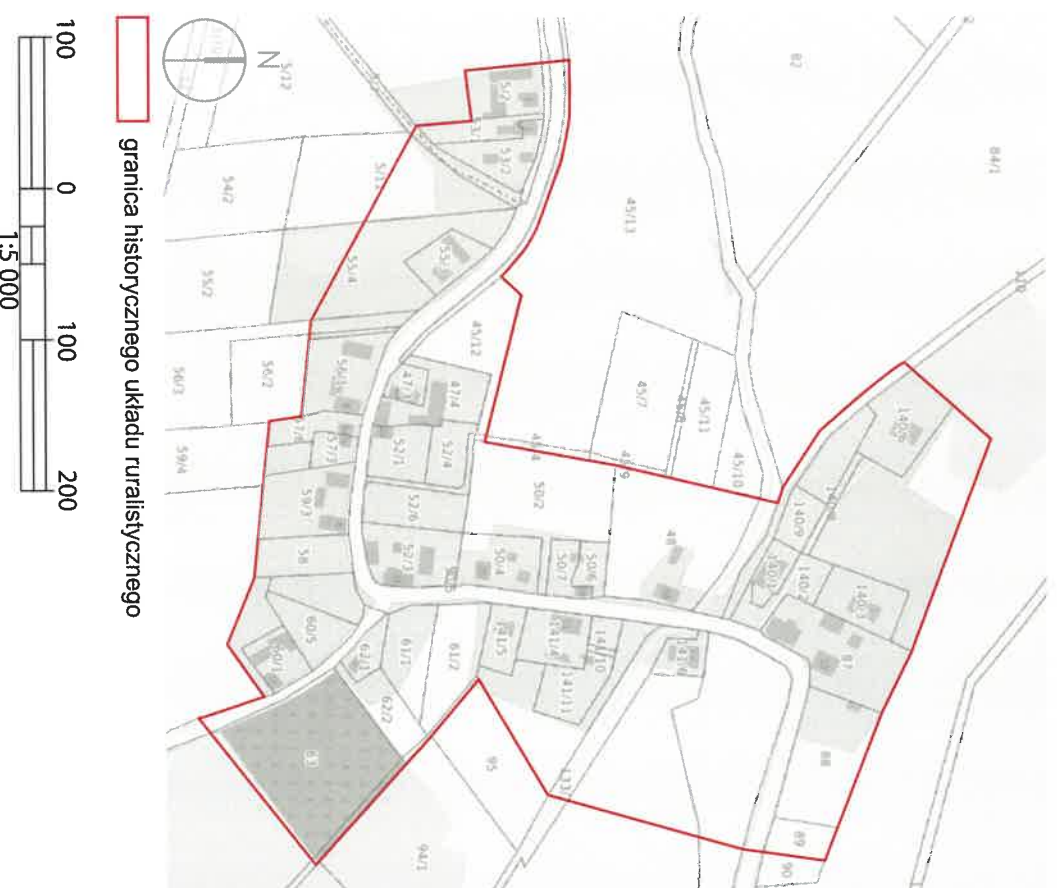
51°23'21"N 17°06'41"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1651 r. Kotzerka, 1666 r. Kocerka, 1743 r. Katzercke, 1845 r. Kotzerke, od 1945 r. Koczurki

Historia wsi:

Zasadniczo nie ma danych nt wsi sprzed czasów nowożytnych. W XVI w. erygowano parafię, był to jeden ze skupiających okoliczne wioski kościół z katolicką parafią, późniejsza barokowa budowla nie zachowała się poza elementami wystroju. W XVII w. nazwa wsi występuje w dokumentach jako dobra biskupie, włączając w to folwark i owczarnię na północny wschód od wsi, w opisie z 1785 r. wymienia się kościół, katolicką szkołę, dwa młyny wodne, osiem gospodarstw zagrodniczych i jedno chatupnicze, zamieszkałe przez 93 katolickich mieszkańców. Po sekularyzacji majątek przeszedł na własność Prus, wg źródeł z 1845r. majątek wzbogacił się o browar i gorzelnię, wzrosła również liczba mieszkańców. Wsie stanowiła królewska domena dzierzawiona przez mieszkańców dworu. Siedziba pańska powstała na zachód od zespołu kościelnego z wyraźnie wyznaczoną osią oraz rozbudowanym folwarkiem i aleją lipową prowadzącą na majdan. W 1872 r. właścicielką była wdowa Biebrach, w 1876 r. Theodor Richter, Dehmelt w 1905 r. Od 1909 r. Edler von der Planitz stał się właścicielem dóbr, wykupując je od króla. Ostatnim właścicielem dóbr rycerskich jest Max Seydel, prawdopodobnie właściciel od 1930 r.. W księdze adresowej jego majątek wynosi 234,29 ha, w tym 145 ha pól uprawnych, 74,63 ha łąk, 0,46 ha lasu, 1,08 pastwisk i 13,12 ha parku, dróg, podwórzy itp. Zespół dworski.

Dwór został wzniesiony najdalej w połowie XVIII w., gdyż wzmiankuje się ją już w 1785 r. Była to prawdopodobnie skromna budowla przewidziana dla zarządcy dóbr, początkowo biskupiego, później królewskiego. Obiekt nie wykazuje cech charakterystycznych dla dworu, o jego funkcji stanowi ganek z trójkątnym przyczółkiem, skierowany na południowy wschód, z zaaranżowanym reprezentacyjnym gazonem. W prostej linii na wschód znajdował się folwark, obecnie rozebrany. Na zachód w początku XX w. powstał park dworski, wykorzystujący naturalne zalesienie terenu. Pierwotnie wokół majątku znajdował się układ stawów, po których nie ma śladu. Na wschód rozbudowywała się, jeszcze od czasów zarządu biskupiego owczarnia. Bryła kościoła wraz z plebanią stanowią pozostałości zespołu i dominantę w płaskim terenie.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego wsi, ścisła ochrona kościoła wraz z plebanią oraz figurą Nepomucena po przeciwnej stronie drogi, działania rewaloryzacyjne parku, ochrona zespołu dworsko-folwarcznego przez uzupełnienie zabudowy, przywrócenie funkcji majdanu i remont dworu, zachowanie nasadzeń alejowych, zachowanie i utrzymanie zabudowy wsi zgodnie z układem ulicówki, wymóg stosowania tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp.

Istniejące zagrożenia:

Zacieranie się granic zespołu dworskiego, zarówno parkowych, jak i folwarcznego, utrata cech zabytkowych przez modyfikację budynku dworu, prowadzenie zabudowy nie uwzględniającej związków przestrzennych, rozbiorcza i przekształcanie obiektów historycznych, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, wprowadzanie zabudowy w miejscach pierwotnie przeznaczonych na rolę, łąkę, ogławianie i wycinka drzew przydrożnych

Źródła:

Dąbrowski D., Pałace Dolnego Śląska. Powiat Trzebnicki. Gmina Trzebnica i Zawonia, Wydawnictwo CM, Warszawa, 2020, s. 53
Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.
Zimmermann F.A., Beiträge zur Beschreibung von Schlesien. Brieg 1785, 4. Bd. S. 367